

להצטרפות לעדכוני
'זו הדרך' בוואטסאפ

פועלי כל הארצות התאחדו!

זו הדרך

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 17 / 30 באפריל 2025

עמ' 7,3

ה-1 במאי

העובדים נגד המלחמה

עמ' 6

המדריך לשביתה נגד הממשלה

עזה: דו"ח מצב

עמ' 5

אבשלום ששוני / פלאש 90

הכריזו עצמאות מנתניהו

"באופן יוצא דופן, בכאן 11 שברו את מחסום ההרגל והפחד, ואחריו גילו גם בחדשות 12 ו-13 כי אפשר גם אחרת. כל המהדורות דיווחו בכותרות על ההצהרה הצפויה של בנימין נתניהו במוצאי שבת, 19 באפריל, אולם בכאן 11 לא הפקיעו באופן אוטומטי זמן מסך להצהרה, אלא התייחסו אליה כמו אל כל אירוע חדשותי אחר: צפו בה ושידרו דיווח מתומצת על אודותיה. בחדשות 12 ו-13 החלו בשידור אוטומטי של ההצהרה, אולם לאחר שראו כי בכאן 11 שברו את הכישוף, החזירו את השידור להמשך המהדורה."

חן אגרי, "העין השביעית", 20.4

דברים בשם אומרם

מדינת החסות הכנועה של ארה"ב

"בתחילת מרץ הופיע יוגב גרדוס, ראש אגף התקציבים במשרד האוצר, בוועידה הלאומית לאנרגיה של המכון הישראלי לאנרגיה וסביבה, והזהיר מעל הבמה את הציבור הישראלי: חברת שברון האמריקאית השתלטה על שוק הגז הישראלי - והיא מונופול מוחלט. מי שעוקב אחרי שוק הגז הישראלי בעשור האחרון לא היה צריך לשמוע את גרדוס. ב-2015 החליטה ממשלת ישראל להעביר את השליטה במאגרי הגז, מחיר הגז, יתרות הגז ומבנה שוק הגז לידי קומץ יזמים שפועלים יחדיו כמונופול. גם שר האנרגיה אלי כהן החליט להמשיך את המסורת של שרי האנרגיה: להימנע מהכנסת תחרות, לשמור את המחירים מהגבוהים ביותר בעולם בקרב מדינות המפיקות הגז, ולאפשר לזכיינים להמשיך לרוקן במהירות את יתרות האנרגיה של ישראל ולקבל כנתון את מעמדה של ישראל כמדינת חסות כנועה של ארה"ב, שאינה מנסה להעמיד פנים שיש לה ריבונות."

גיא רולניק, "דה מרקר", 18.4

סטרוק תגן על הנשים המוסלמיות

"לשכת עורכי הדין תדיר נשים ותבחר שני נציגים גברים לוועדה לבחירת קאדים המכהנים כדיינים בבית הדין השרעי, לאחר שבמשך עשור הקפידה למנות אישה כנציגתה בוועדה. מי שלמעשה תהיה 'הנציגה' של הנשים המוסלמיות בוועדה היא השרה אורית סטרוק ממפלגת הציונות הדתית. היא אמורה לדאוג לזכויותיהן של הנשים המוסלמיות בישראל."

נטעאל בנדל, "זוויינט", 21.4

בן לא לוקח בת

"טקס יום העצמאות ה-77 של מדינת ישראל יעמוד השנה בסימן 'גשרים של תקווה' - ושרת התחבורה מירי רגב שאחראית עליו אמרה כי השנה ידליקו משואות אנשי חזון ומעש שמזכירים לנו בפועלם שרב המחבר על המפריד בינינו, אנשים המהווים גשרים לפיתוח ולחזיון יתדות התקווה בכל תחומי החיים בישראל. אלא שרגב בחרה ביהודי-אמריקני בן שפירו לאחד ממשיאי המשואה בטקס, המזוהה עם הימין השמרני בארה"ב, ובין היתר ידוע בהתנגדותו להפללות. בעבר הוא אף כינה נשים שביצעו הפלות 'רוצחות ילדים' ותיאר הומוסקסואליות כמחלת נפש וכ'חטא'. בעבר, אמר גם כי טרנסג'נדרים סובלים מ'הפרעה פסיכולוגית', והוסיף כי 'זה לא משרת אנשים שסובלים מהפרעה נפשית'."

מורן אזולאי, "ידיעות אחרונות", 21.4

מכתבים למערכת

הטרנספר מוביל לג'נוסייד

אחד השיעורים החשובים שלמדתי מהסכמי אוסלו והתהליך המדיני שהחל בעקיבותם, הוא שאסור להסתמך רק על הצהרות של מנהיגים. תמיד צריך לעקוב אחר מעשיהם "על הקרקע". בזמן שהייתה אשליה שישראל פנתה לדרך השלום, על הקרקע, ישראל עסקה בהעמקת הכיבוש. זה ההסבר לפרוץ האינתיפאדה השנייה. בתהליך אוסלו ישראל המציאה את המדיניות של כיבוש ללא אחריות. עכשיו נוצרה רשות פלסטינית, שלקחה על עצמה את האחריות לרוב הנכשלים ושחררה את ישראל מאחריות זאת. במקום שישראל תשלם על אחזקת האוכלוסייה הכבושה, עשו זאת המדינות התורמות.

פן אכזרי מאוד של מדיניות זו אנחנו רואים במלחמה הנוכחית בעזה. כובשים, מפנים את האוכלוסייה ומחריבים את המבנים. לאחר מכן ממשיכים הלאה. את החלל שנוצר ממלא מחדש חמאס ואז כובשים שוב. אנחנו שומעים על מקומות שצה"ל כבש כבר ארבע-חמש פעמים.

אך חמורה ביותר היא האשליה שאין לממשלת ישראל מטרות מוגדרות למלחמתה בעזה. היא הרי אינה מצהירה על מטרות כאלה. אבל על הקרקע מסתמנת מדיניות ברורה. מדיניות הטרנספר. הקיצונים שבקואליציה מעזים לומר זאת, ראש הממשלה מבצע מבלי לומר זאת. פינוי האזרחים והחורבת המבנים מסמנים מדיניות ברורה של טרנספר. כך גם החרכת בתי החולים והפגיעה בצוותים הרפואיים, מראים על כוונת הטרנספר ואף חמור מכך. סירוב מצרים וארצות אחרות לקלוט את פליטי עזה, מביא אותנו לאופציה, שמחליפה טרנספר.

לנו היהודים יש זיכרון היסטורי, שמחייב אותנו. הנאצים בגרמניה דיברו על טרנספר של היהודים מאירופה. רק לאחר שהבינו שזה לא מעשי הם פנו לפתרון הסופי. ההרג ההמוני שצה"ל מבצע בעזה, החורבן השיטתי של המבנים, בתוספת לחסימת כניסת סיוע הומניטארי, מעלים את החשד שישראל מבצעת ג'נוסייד בעזה! בית הדין הבינלאומי לצדק בהאג כבר עוסק בעניין. בית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג כבר הוציא צווי מעצר נגד נתניהו וגלנט. אני חושש שרק סירוב המוני של חיילים לבצע פקודות, שדגל שחור של אי-חוקיות מתנוסס מעליהן, יעצור את הזוועה הזאת.

עמוס גבירץ, קיבוץ שפיים

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

פעילי המחאה נגד ההפיכה המשטרית מפגינים מול ביתו של יו"ר ההסתדרות בדרישה לשביתה כללית, יולי 2024 (צילום: אבשלום ששוני / פלאש 90)

הפתעה מרה לעובדים דווקא ב-1 במאי

והציגו רווח נקי מצרפי של למעלה ממיליארד דולר (עלייה שנתית של 56%).

ובחזרה לקיצוצי השכר. ממשלת הימין מקצצת, אך הקיצוץ החד הוא תולדה של קומבינה שנרקמה מאחורי גבם של העובדים בידי שר האוצר וההתנחלויות, בצלאל סמוטריץ' ("החטופים לא בעדיפות ראשונה") לבין יו"ר ההסתדרות ארנון בר-דוד ("ההסתדרות ללא פוליטיקה").

למרות שההסתדרות מייצגת רק חלק מעובדי המגזר הציבורי, גם ההסתדרות המורים, ארגון המורים, כוח לעובדים, ההסתדרות הרפואית (הר"י), ארגון העיתונאים, ארגוני הסגל בהשכלה הגבוהה מייצגים אותם. אבל בר-דוד החליט בשם כולם והממשלה מסמרה את ההסכמות במסגרת חוק התקציב. יש מגזרים, כגון הסייעות, בהם הקיצוצים כבר החלו ולכן היו דווקא מעסיקיהן שאיימו בהשבתת גני הילדים כדי למנוע את רוע הגזירה. ההסתדרות אמורה לייצג אותן, אבל לא יכולה לשבות נגד החלטותיה שלה. ההסתדרות המורים כמעט ופתחה בשביתה עד שבית הדין לעבודה, שקיבל את טיעוניה, ביקש פסק זמן להידברות מול האוצר.

ארגוני העובדים, פשיזם ומלחמה

אך המחדל של ההסתדרות לא מסתיים עם הושטת יד לממשלת ההון והפסיביות שהיא מגלה מול היוקר המאמיר (מאז תחילת המלחמה באוקטובר 2023 מספר השביתות והעיצומים ירד לשפל של עשורים). ההסתדרות וכל ארגוני העובדים – ללא יוצא דופן, נכשלו כישלון חמור במבחן העליון בהגנה על זכויות מעמד העובדים: במערכה נגד המלחמה והפשיזם. כלל ארגוני העובדים אינם עושים דבר כדי להפיל את ממשלת הימין. אמנם בר-דוד מעת לעת עושה קולות "תחזיקו אותי – או-טו-טו שביתה כללית", אך שעת ההכרעה תמיד מתרחקת בתירוצים שונים ומשונים.

גם המלחמה הממושכת בעזה, ההופכת לשנואה בחלקים הולכים וגדלים של החברה הישראלית, בעוד עובדים ישראלים נהרגים והורגים בה עובדים ומובטלים פלסטינים, אינה מצליחה להוציא ולו גינוי רפה אחד מפיו של בר דוד. אבל גם הר"י שותקת כאשר טובחים ב-15 עובדי רפואה בדרום הרצועה, וארגון העיתונאים שותק מול הריגתם של כ-200 עובדי תקשורת פלסטינים. כך לא בונים חומה להגנה על מעמד העובדים.

נמרוד עובד

לחצי מיליון עובדים צפויה הפתעה מרה ב-1 במאי. כן, דווקא ביום העובד הבינלאומי, כאשר מאות אלפים יבדקו כמה כסף נכנס לבנק ממשכורת אפריל, הם יגלו לתדהמתם ששכרם קוצץ ב-3.3 אחוז. וזאת בזמן שבשנה הבאה צפוי קיצוץ נוסף של כ-1.2%. במילים אחרות, תוך שנתיים שכרם של מאות אלפי עובדים יפחת ב-4.5%. לפי ההערכות מדובר בגזירה שתעמוד על מאות ועד אלף שקל בחודש בממוצע לכלל עובדי המגזר הציבורי.

הקיצוץ במגזר הציבורי – ממשרדי הממשלה, דרך מערכת הבריאות ועד מערכת החינוך, העיריות, האוניברסיטאות, תאגידים ממשלתיים כגון התעשייה האווירית ורפאל – צפוי להוביל השנה לתוספת של כ-5 מיליארד שקל לתקציב המלחמה והכיבוש, וכ-2.6 מיליארד נוספים בשנה הבאה. אך הקיצוץ לא יחול על רבבות מורים בתלמודי התורה החרדיים – החרגה שהגיעה כתוצאה מלחץ שהפעיל יו"ר ועדת העבודה והרווחה ח"כ ישראל אייכלר (יהדות התורה).

למי תודה למי ברכה?

חצי מיליון שכירים ישאלו את עצמם "איך זה נפל עלינו?" דווקא בזמן שיוקר המחיה גואה (ממחיר הדירה ועד מחיר החמאה) ו"למה דווקא עכשיו הממשלה מקצצת?". דווקא בעת הגידול החד ברווחי המעסיקים שנרשם אשתקד.

כן. המלחמה הקולוניאלית ברצועת עזה שהחלה ב-2023 רק הטיבה עם התאגידים הגדולים ובעלי ההון, שרשמו רווחי שיא. רווחי חמשת הבנקים הגדולים (לאומי, הפועלים, מזרחי טפחות, דיסקונט והבינלאומי) הסתכמו ב-2024 בסכום שיא של 29.6 מיליארד שקל - גידול של 15.1% בהשוואה לתקופה המקבילה בשנה הקודמת. את הרבעון הרביעי של 2024 סיימו ברווח של 6.8 מיליארד שקל - גידול של 9.7% ביחס לתקופה המקבילה.

כמו כן, בסוף מארס דיווחו שש רשתות השיווק הגדולות: שופרסל, רמי לוי, יוחננוב, קרפור, ויקטורי וטיב טעם, כי בשנת 2024 רשמו זינוק של 45% ברווח התפעולי המצרפי, לכ-2 מיליארד שקל, ויותר מהכפילו את הרווח הנקי שהסתכם בכ-1.2 מיליארד שקל – זינוק של 112% בתוך שנה. ועוד, מהדוחות הכספיים שפרסמו שלושת תאגידי הנשק הישראלים הגדולים אף הם בסוף מארס – אלביט מערכות, התעשייה האווירית ורפאל – עולה כי הללו צמחו ב-2024 בשיעור דרספתי. במצטבר הן רשמו הכנסות של 17.8 מיליארד דולר

פועל פלסטיני נהרג כשניסה להיכנס לעבודתו בישראל

חוסר ביטחון תזונתי גובר בגדה

נותרה צריכת המזון גבולית וירודה, וכן נצפו אסטרטגיות התמודדות שליליות – 67% ממשקי הבית אימצו אמצעי משבר או חירום (לעומת 46% ממשקי הבית ב-2023). במענה על הצרכים הגדלים, סיפקה תוכנית המזון העולמית בשנת 2024 סיוע מציל-חיים במזון ובמזומן לכ-283 אלף בני אדם בגדה המערבית. נוסף לכך יישמה תוכנית המזון העולמית 12 התערבויות חקלאיות עמידות בשינויי אקלים, שהתמקדו בהקמה ובשיקום של נכסים עבור 6,350 בני אדם (1,651 נשים ו-4,699 גברים). התערבויות אלה כללו הקמת חממות, גינות ביתיות, גידולים הידרופוניים, כוורות, מחסים לבעלי חיים ומתקנים לעיבוד מזון.

60 שנה ל'זו הדרך'

נתניהו עושה שלום בטוח

הבחירות לכנסת הארבע עשרה נערכו ב-29 במאי 1996, כחצי שנה לאחר רצח רבין ובצל מתקפת פיגועים בלב האוכלוסייה האזרחית בישראל. בחירות אלה היו הראשונות שנערכו לפי כללי "הבחירה הישירה", והאזרחים הטילו לקלפיות שני פתקי הצבעה - האחד לכנסת והאחר למועמד לראשות הממשלה. מערכת הבחירות הייתה מתוחה מאוד, והמאבק בין המועמדים לראשות הממשלה -

בנימין נתניהו ושמעון פרס - הוכרע לטובת הראשון בהפרש זעום של כ-30 אלף קולות (פחות מ-1%).

בבחירות שמרה מפלגת העבודה על מקומה כסיעה הגדולה עם 34 חברי כנסת, אבל איבדה 10 מושבים בהשוואה לבחירות הקודמות. נתניהו אמנם ניצח ונבחר לראשות הממשלה, אך הליכוד לא הצליח לשמור על כוחו: 32 מושבים – שמונה פחות לעומת הכנסת היוצאת. חד"ש התחזקה משלושה לחמישה חברי כנסת – אחת מהם הייתה עורכת "זו הדרך", תמר גוז'נסקי.

בגיליון "זו הדרך" שפורסם ב-5 ביוני 1996 פרסמה גוז'נסקי רשימה ארוכה ובה ניתוח של תוצאות הבחירות. המאמר פותח במילים "בחירתו של נתניהו לראש ממשלה באמצעות רוב זעום חשפה, עד כמה נכונה הייתה ההערכה ערב הבחירות, כי הציבור הישראלי בכללותו נחלק לשני מחנות יריבים גדולים, דומים בגודלם. התוצאות גם מוכיחות כי רצח רבין, שחולל זעזוע מסוים בתודעה הציבורית, לא שינה את החלוקה הבסיסית הזאת."

לדבריה "ההצלחה של נתניהו לסחוף לצידו רוב של הבוחרים היהודיים מעידה לא על התנגדות של רובם לשלום, אלא על אי-הבחנה הפוליטית של רבים מהם. שגרמה להם לקבל כלשונה את ההבטחה ששודרה ונאמר רבבות פעמים: 'נתניהו, עושים שלום בטוח'. חשוב לזכור, כי מועמד הימין התמודד לא בסיסמא 'ארץ ישראל השלמה', ולא בסיסמא של הרחבת ההתנחלויות או של סיפוח השטחים הכבושים. הוא אמר כי ימשיך בתהליך המדיני שהחל בהסכמי אוסלו."

פועל פלסטיני נהרג השבוע בעת שנדרף בידי חיילים ליד חומת ההפרדה בעיירה א-ראם, מצפון לירושלים המזרחית הכבושה. לפי הדיווח בעיתון "אל קודס", חיילים רדפו אחרי העובד ערפאת קדוס מהכפר עיראק בורין, דרומית לשכם, כשניסה להיכנס לישראל כדי להגיע למקום עבודתו.

כוחות הצבא ורופים מדי יום אחר פועלים פלסטינים לאורך חומת ההפרדה בכפרים ובעיירות הגדה המערבית, מונעים מאלפים להגיע למקומות עבודתם בישראל ועוצרים רבים מהם. לפי הדיווחים החיילים פותחים באש על העובדים כמעט מדי יום. לפי האיגודים הפלסטיניים, עשרה עובדים נהרגו ו-78 נפצעו בידי כוחות הכיבוש מאז 7 באוקטובר 2023 ועד סוף 2024 בעת שניסו לחצות את גדר ההפרדה כדי להגיע לעבודה בישראל, זאת בשל איסור הכניסה לישראל שבתוקף מאז תחילת המלחמה.

מניעת הכניסה לישראל גורמת להעמקת העוני ברחבי הגדה ותורמת לעליית חוסר ביטחון תזונתי. לפי הדו"ח השנתי למדינת פלסטין שפרסמה תוכנית המזון העולמית של האו"ם, חוסר היציבות המחמיר וההרעה במצב הכלכלי בשנת 2024 העמיקו את חוסר הביטחון התזונתי. לדברי הדו"ח, "ההסלמה באלימות והגבלות התנועה הגדילו משמעותית את המצוקה הכלכלית וחוסר הביטחון התזונתי, והגבילו את גישתם של גורמים הומניטריים".

להערכת כוח המשימה לענייני ביטחון תזונתי, בשנת 2024 נזקקו לפחות 700 אלף בני אדם לסיוע במזון, גידול של 17% מתחילת השנה וגידול של 99% לעומת התקופה שקדמה ל-7 באוקטובר 2023. צריכת המזון נותרה נמוכה מרמות היעד – ב-40% ממשקי הבית שבהם תומכת תוכנית המזון העולמית

מתנחלים חטפו שני פלסטינים

שני אזרחים פלסטינים נפצעו בשבת (26.4) בעקבות מתקפה של מתנחלים חמושים על העיירה כובר, צפונית מערבית לרמאללה. במהלך התקיפה חטפו מתנחלים שניים מתושבי העיירה: האחים עדנאן ומוחמד עאמריה. לפי הסוכנות הפלסטינית "וואפא", גורלו של מוחמד לא ידוע, אחרי שאחיו עדנאן שוחרר.

במקביל, בוואדי סעיר בצפון חברון חסמו מתנחלים את הכביש עם אבנים וסלעים. משפחה שניסתה לעבור דרך מחסום האבנים הותקפה במקלות ועבד אל-פתאח אל-טרווה, בן 55, נפצע בכל גופו. אשתו, בת 50 סובלת משבר ביד. כולם פונו לבית חולים לקבלת טיפול רפואי. גם צפונית ליריחו, מתנחלים הרסו צינורות שהובילו מים לכפר אל-עוג'ה. תושבים במקום מסרו כי ניתוק הבתים ממים זורמים הינו חלק ממאמצי המתנחלים בגיבוי צבא הכיבוש לגרשם מאדמותיהם במהלך נרחב לטיהור אתני של האזור.

בכפר סינג'יל תקפו מתנחלים את תושבי המקום לאחר פירוק מאחז שהקימו המתנחלים בידי המנהל האזרחי. במקום נכחו חיילים, שלא מנעו את האלימות ואף תקפו תושבים שהגיעו למקום בניסיון להגן על רכושם. במהלך האירוע מת מהתקף לב וואל עפארי, בן 48, לאחר שראה את ביתו עולה באש. המאחז הוקם מחדש יומיים לאחר מכן.

המדריך לשביתה נגד הממשלה

לעבודה קבע כי לא מדובר בשביתה פוליטית אסורה, אלא מה שנקרא "שביתה דו-תכליתית".

דוגמא נוספת היא שביתה הרופאים למען הגדלת מספר המיטות בבתי החולים ב-2011. השביתה עסקה גם בתוספות שכר וגם בתקצוב מערכת הבריאות. זו שביתה שקשורה למדיניות הממשלה, אבל יש לה קשר גם לתנאי העסקה.

יו"ר ההסתדרות ארנון בר דויד מרבה לאיים בהתנגדות למהלכי הממשלה, אך בפועל מאפשר

להפיכה המשטרית ולמלחמה להימשך. מדוע?

אני לא יודעת, אני לא עובדת בהסתדרות ולא שוחחתי על כך עם ארנון בר דוד. את השאלה הזו עדיף לשאול אותו. אני כן יכולה לדבר על שתי השביתות שהתקיימו ביוזמת ההסתדרות. בראשונה בכלל לא הוכרז סכסוך עבודה, ובשנייה היה סכסוך עבודה אבל לא המתינו 14 יום לפני השביתה והייתה לו רק עילה אחת. אני חושבת שאפשר לתכנן כך שיוכרז סכסוך עבודה ולא יציאו נגדו צו מניעה. אבל את השאר צריך לשאול את יו"ר ההסתדרות.

יש הטוענים כי השביתות לא היו אפקטיביות בשל התנגדות פנימית בתוך ההסתדרות...

אני לא חלק מההסתדרות, אך גם אני שמעתי שהיו התנגדויות פנימיות לחלק מהשביתות. בדרך כלל כשיש שביתה צריך להסביר לעובדים על מה שובתים ולעשות הסברה יעילה, במיוחד אם מדובר בשביתה פחות שגרתית. לא מדובר כאן בנושא כמו פגיעה בשכר ועובדים לא בהכרח רואים את הפגיעה הישירה בהם, ולכן צריך איזשהו מערך הסברה. ייתכן שזו הייתה הסיבה להתנגדות.

כיצד אפשר לשלב את ארגוני העובדים במערכה?

מה אנחנו יכולים לעשות כדי לקדם מטרה זו?

אסור להתייאש ואסור לאבד תקווה. צריך להמשיך לדבר עם בעלי השפעה בארגוני העובדים ולנסות להסביר ולשכנע מדוע זה הדבר הנכון לעשות. אפשרות נוספת היא לקדם "עצירה מלמטה", לא דרך ארגוני עובדים. זו יוזמה שקשורה לרעיון המארגן של דמוקרטיה מתגוננת, אך יכולה להישען על פרקטיקות של דיני שביתות כמו עצירת העבודה לכמה שעות או בכמה סקטורים בו-זמנית.

איך אפשר לקדם "עצירה מלמטה" ללא ארגון עובדים?

זה הרבה יותר מורכב, ויש בכך גם סכנות. עם זאת, במצב בו אנחנו נמצאים יותר מסוכן לא לעשות כלום. עצירה מלמטה ללא ארגון עובדים היא יותר מורכבת, כי כאשר עובד לא מגיע לעבודה בזמן סכסוך עבודה מוכרז בהחלטת הוועד שלו, הוא מוגן בידי דיני השביתות ואי אפשר לפטרו או לפתוח נגדו בהליך משמעותי. עם זאת, עובדים יכולים לקחת ימי חופש יחד בצורה מתואמת, וכך לשבש את תפקוד מקום העבודה. אפשרויות נוספות הן שביתה וירטואלית, או הימנעות מקניות לא הכרחיות, או שימוש במזומן במקום כרטיסי אשראי. הרעיון הוא שימוש בכלים שיפעילו לחץ על הממשלה. אבל זה לא פשוט. לכל רעיון כזה יש גם סכנות ומגבלות.

אסף טלגם

המשך הראיון בעמוד 10

"יש לפחות ארבע-חמש עילות טובות לסכסוכי עבודה על רקע ההפיכה המשטרית" – כך אמרה ד"ר מורן סבוראי, עו"ד העוסקת בדיני עבודה, בשיחה השבוע עם "זו הדרך" בנושא ארגוני העובדים וההפיכה המשטרית.

מה לארגוני העובדים ולמחאה נגד הממשלה?

יש קשר ברור בין פגיעה בדמוקרטיה ופגיעה בכלכלה הישראלית לבין ארגוני העובדים. כבר באפריל 2023 חתמו יותר מ-80 משפטנים בכירים בישראל שעוסקים בדיני עבודה, כולל שופטות בדימוס ופרופסורים לדיני עבודה, על חוות דעת שקובעת כי אפשר לשבות בגין ההפיכה המשטרית. חוות הדעת מתייחסת לכמה עילות רלוונטיות.

ראשית, הפגיעה בבתי המשפט. ההפיכה המשטרית פוגעת במוסדות השלטון הדמוקרטיים ובבתי המשפט עצמם. בדיני עבודה יש הרבה מאוד זכויות של עובדים וארגוני עובדים שנוצרו בפסיקה ולא בחקיקה. אלה כוללות זכויות יסודיות כמו זכות השביתה, זכות ההתארגנות והזכות לשימוע. לכן החלשת בתי המשפט מעלה חשש לפגיעה גם בזכויות עובדים. נושא נוסף הוא הפגיעה הקשה בכלכלה כתוצאה מההפיכה המשטרית. כאשר יש פגיעה בכלכלה העובדים נפגעים: נפגעת יכולתם לדרוש תוספות שכר, ונפגעות גם הפנסיות וקרנות ההשתלמות של העובדים.

נושא נוסף שחוות הדעת מזכירה ורלוונטי גם כיום הוא הפגיעה בזכות השביתה. ב-4 בינואר 2023, לצד חוקים שונים שקשורים להפיכה המשטרית, שר המשפטים הכריז על הצעת חוק שאמורה לפגוע מאוד בזכות השביתה. אמנם כרגע הצעה זו יושבת על המדף ולא מקודמת, אבל החשש הוא שכשיקדמו אותה ארגוני העובדים יהיו כל כך חלשים שכבר לא תהיה להם יכולת להתנגד. לכן צריך להתנגד כבר עכשיו, והיה ראוי להתנגד עוד קודם.

חשוב להזכיר גם את הפגיעה בעובדים מסקטורים ספציפיים. למשל, כאשר יש הרבה יותר מינויים פוליטיים ופיטורים פוליטיים זה פוגע באפשרויות הקידום של עובדי מדינה. כך גם הפגיעה בענף התקשורת ובעצמאות התקשורת שעלולה לפגוע מאוד בעובדים; הפגיעה ביועצים המשפטיים; או הפגיעה באנשי חינוך ובאקדמיה עם חוקי ההשתקה, שאחד מהם כבר עבר והשני בדרך.

אז יש לפחות ארבע-חמש עילות טובות לסכסוכי עבודה על רקע ההפיכה המשטרית. אני חושבת שאפשר היה לקדם סכסוך עבודה נכון ומוצדק משפטי במשק. יש כבר טיוטה של סכסוך עבודה שכתבתי יחד עם שתי עורכות דין נוספות. הפצנו אותה בין הרבה משפטנים ושלחנו אותה גם לארגוני עובדים. סכסוכי העבודה שהוכרזו באקדמיה נגד ההפיכה המשטרית הושפעו מהטיוטה הזו. אפשר היה להשתמש בה בעוד הרבה מקומות משום שהיא כתובה באופן גנרי.

האם שביתה כזו תיחשב לשביתה פוליטית אסורה?

הדגש הוא לא על החלפת הממשלה, אלא הפסקת אותן פעולות הפוגעות בעובדים ובארגוני עובדים. חשוב להזכיר שזו לא הפעם הראשונה בה ארגוני עובדים פועלים במישור הזה. בעבר ההסתדרות נאבקה נגד תאונות עבודה, או למען זכויות עובדי הקבלן או עובדים עם מוגבלות. על אף שלא תמיד הדברים הגיעו לכדי סכסוך עבודה, ההסתדרות פעלה בכך נגד מדיניות והחלטות של הריבון. אך מאחר שהיו למדיניות זו השלכות על תנאי העסקה של עובדים, בית הדין

המלחמה על עזה - דו"ח מצב

"רוב הציבור בישראל אדיש לנעשה, והדה-הומניזציה של הפלסטינים הגיעה לשיא", הוסיף.

שלילת הסיוע ההומניטרי

אורלי נוי, עורכת באתר "שיחה מקומית", סיפרה כי מאז תחילת המלחמה מתקני ההתפלה ברצועה מושבתים בשל היעדר דלק וחשמל. נוסף לכך הפציעה ישראל יותר מ-700 באורות מים. כתוצאה מכך אזרחים שותים מים מזוהמים, מה שמוביל לעלייה בתחלואה. לפי נוי, מגבלות על הכנסת הסיוע ההומניטרי לרצועה הפכו לנשק בידי ישראל. המתפ"ש מסרב לפרסם רשימה של מה מותר להכניס ומה לא. ישראל חיסלה את המשטרה האזרחית ברצועה, ולכן יש עלייה של כנופיות פשע שבוזזות את הסיוע שכן נכנס. "כל זאת כאשר נכנס סיוע, מה שלא קרה כבר שמונה שבועות", הוסיפה נוי.

עוד הרחיבה נוי על הצרת צעדיהם של ארגוני הסיוע ההומניטרי הפועלים בעזה. בעבר היה משרד הרווחה האחראי מטעם ממשלת ישראל לתיאום עם ארגונים אלה, אך הממשלה הנוכחית העבירה אחריות זו לידי משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות בראשות השר עמיחי שקלי. "זה משקף את היחס של ישראל לארגונים, עליהם היא מסתכלת במוצהר כעל גורמים עוינים ואנטישמיים", אמרה נוי.

יתר על כן, בחודש שעבר פרסמה ישראל תקנות חדשות לפעילות הארגונים. "הכניסו תנאים כמו הכרה בישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, והתחייבות לא לפעול נגד ישראל בערכאות משפטיות בינלאומיות ולא לפעול להעמדה לדין של חיילים", סיפרה נוי. לדבריה, הסיבה להתנכלות לארגוני הסיוע היא שהם אלה שדיווחו על לעולם על המתרחש ברצועה – מידע שישראל מבקשת להסתיר.

להיאבק בייאוש, לא לוותר על הפוליטיקה

אחרון הדוברים באירוע היה אדם אלי, מזכיר סניף תל אביב של חד"ש. לדבריו, "ייאוש הוא התוכנית הפוליטית של השלטון. מהיום הראשון למלחמה מתגנדי בישראל נחשפו לרדיפה, דיכוי והשתקה, בעוד החברה הישראלית נסחפה בחדות ימינה בעקבות טבח ה-7 באוקטובר". עוד הוסיף: "בחברה הערבית הדיכוי והרדיפה קשים שבעתים. מעצרים פוליטיים, כולל מעצרים למטרות הפחדה של הנהגת הציבור הערבי, הובילו לפחד ולצנזורה עצמית. רק היום התבשרנו שצעדת הסיבה לא תתקיים השנה בגלל לחצים ואיומים מצד המשטרה".

לפי אלי, בתגובה למצב זה יזמה חד"ש שני פרויקטים: קמפיין גיוס התרומות "חשוב על עזה" והקמת "שותפות השלום". במסגרת "חשוב על עזה" השתתפו אלפי אנשים בעשרות יישובים ערביים בישראל בגיוס ובתרומת כספים לסיוע ההומניטרי לעזה. זהו הפרויקט רחב ההיקף ביותר שנעשה בישראל להתרמה למען עזה. הקמפיין עזר לפוגג את החשש בציבור הערבי ועבר את היעדים שהציב לעצמו מבחינת היקף הסיוע. לדברי אלי, "שותפות השלום היא ארגון גג שמרכז את התנועות המתנגדות למלחמה. זוהי קואליציה שמקימת פעילויות מחאה וכנסים, ולאחרונה פתחה גם היא בקמפיין גיוס כספים לעזרה ההומניטרית לעזה תחת הכותרת 'לא צופים מהצד'. אנחנו קוראים לנוכחים לעזור בקידום ובהפצת הקמפיין".

א. בן יאיר

שמונה שבועות לאחר חידוש המתקפה הישראלית על רצועה עזה, פאנל רב-משתתפים בנושא המצב ברצועה עזה נערך השבוע (28.4) במועדון הגדה השמאלית בתל אביב. באירוע שנערך ביוזמת סניף חד"ש בתל אביב השתתפו לינה קאסם חסאן, יו"ר רופאים לזכויות אדם; נדב וימן, מנכ"ל שוברים שתיקה; אורלי נוי, עורכת באתר שיחה מקומית; ואדם אלי, מזכיר סניף תל אביב של חד"ש. את האירוע הנחה עידו עילם, סרבן גיוס ומזכיר סניף תל אביב של ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי (בנק"י).

ראשונת הדוברות, לינה קאסם-חסאן, פתחה ואמרה כי "מערכת הבריאות בעזה סבלה עוד לפני 7 באוקטובר 2023 ממחסור חמור בתרופות, בציוד ובתשתיות". אך לדבריה "החל ב-8 באוקטובר הפכה מערכת הבריאות לאחת המטרות העיקריות של המתקפה הישראלית ורצח העם. ההפצצה של בתי חולים מהאוויר, הרס של ציוד רפואי ופלישה ישירה לבתי החולים חזרו על עצמם שוב ושוב מאז אוקטובר 2023".

קאסם-חסאן סיפרה כי רל"א פרסמה באחרונה דו"ח על בסיס עדויות של צוותי רפואה פלסטיניים שנכלאו בבתי כלא בישראל במהלך המלחמה. הדו"ח כולל דיווחו על עינויים, תקיפה מינית ויחס קשה מאוד בבתי הכלא. עוד סיפרה קאסם-חסאן כי ישראל מונעת הכנסת תרופות לעזה ומונעת פינוי חולים כרוניים לטיפול רפואי מחוץ לרצועה. לדבריה, מאז פרוץ המלחמה תועדו 157 תקיפות על מתקני בריאות, כיום רק 17 מתוך 36 בתי החולים ברצועה מתפקדים באופן חלקי. בצפון הרצועה לא נותר ולו בית חולים מתפקד אחד. מאז אוקטובר 2023 חלה ירידה של 70% במספר מיטות הטיפול ברצועה, וכיום נותרה בה רק מיטה אחת לטיפול נמרץ בילדים ורק מכשיר CT מתפקד אחד. תוחלת החיים הממוצעת בעזה ירדה מ-75 ל-40, ולפי כתב העת המדעי החשוב "לאנסט", יש ברצועה יותר מ-180 אלף הרוגים – כולל מוות משני ממגיפות, מניעת טיפול רפואי ורעב.

בסיום דבריה הקריאה קאסם-חסאן את עדותו של ד"ר ח'אלד אלסר שהוחזק במעצר בידי ישראל במשך שבעה חודשים ועבר עינויים. לבסוף שוחרר אלסר מבלי שהוגש נגדו כתב אישום. לדברי קאסם-חסאן, זהו סיפורם של מאות רופאים עזתים.

שטחי המוות

נדב וימן משוברים שתיקה סיפר כי מאז פרוץ המלחמה ראיין הארגון עשרות חיילים שהשתתפו במתקפה על עזה, כולל ארבעה חיילים הצפויים להתראיין השבוע. בדבריו התמקד וימן בהרחבת "הפרימטר" – שטח ההשמדה וההרג שיצרה ישראל ברצועה. בתחילת המלחמה הרחיבה ישראל את הפרימטר שבגבולות הרצועה לעומק של קילומטר, ובכך הגדילה אותו עד כדי 16% משטח הרצועה. לדברי וימן, באזור זה נמצאו 35% מהאדמות החקלאיות ברצועה וכפרים ובתים רבים. בעקבות הרחבת הפרימטר הרס הצבא אזורים אלה באופן שיטתי ויסודי.

בהמשך המלחמה יצר הצבא את ציר נצרים, שהגיע כיום לגודל שטחה של תל אביב-יפו. מאז חידוש המתקפה לפני כחודשיים הוקם גם ציר מורג בדרום הרצועה, ברוחב של ארבעה ק"מ. כתוצאה מכך, כיום 39% משטחי הרצועה אינם נגישים לעזתים. "אפילו ילדים המגיעים ללקט חוביזה בפרימטר 'מורחקים' באמצעות ירי פגזי טנקים", סיפר וימן.

עובדים מפגינים נגד יוקר המחיה בבאר שבע (צילום: לירון מולדובן / פלאש 90)

השכר יורד ובעלי ההון גורפים רווחים

בממוצע על 60%. בתחילת שנות ה-2000 הגיע שיעור זה לשיא של 63% בשנת 2001. מאז חלה ירידה הדרגתית, ובשנת 2024 שיעור התמורה לעובדים ירד ל-56% – הרמה הנמוכה ביותר מזה 25 שנה. בתקופה זו – סוף שנות ה-90 ועד 2022 – נרשמה גם עלייה בתחולת העוני בקרב משקי בית בהם שני מפרנסים ויותר. מגמה זו מדגישה כי עצם ההשתלבות בשוק העבודה אינה מבטיחה יציאה מעוני. נתח גדול יותר הלך לרווחיות החברות עצמן ונשאר לרוב בידים של בעלי ההון. זאת, בעוד העובדים השכירים והעצמאים מקבלים תמורה לעבודה נמוכה יותר יחסית להכנסה הלאומית הכוללת.

נשים משתכרות פחות

במבט מגדרי, שיעור הנשים העובדות בשכר נמוך גבוה באופן ניכר משיעור הגברים – 31.5% מהנשים מועסקות בשכר נמוך לעומת 15.9% מהגברים. גם כאשר מנטרלים ממאפיינים כמו היקף המשרה והשכלה, הסיכוי של נשים לעבוד בשכר נמוך גבוה בכ-70% מזה של הגברים. הסיבה המרכזית לכך הינה בידול תעסוקתי, דהיינו ריכוזן של נשים במקצועות בהם השכר נמוך במיוחד כגון טיפול, שירותים ומכירות.

אוכלוסיות בהן נמצא שיעור גבוה במיוחד של עובדים בשכר נמוך הן עובדים מבוגרים מגיל 65 ויותר, אנשים עם מוגבלויות, גברים ערבים, נשים ערביות ונשים חרדיות. בקבוצות אלו, שיעור העובדים בשכר נמוך גבוה מ-40% ואף מגיע לכמעצית אוכלוסייה זו. שיעורים גבוהים יחסית נמצאו גם בקרב גברים חרדים, צעירים ועצמאים. מבין משלחי היד, הסיכוי הגבוה ביותר לעבודה בשכר נמוך נמצא בקרב עובדים בלתי מקצועיים, וכן בקרב עובדי מכירות ושירותים. גם פועלים מקצועיים בתעשייה ובחקלאות מצויים בסיכון גבוה להשתכרות הנמוכה.

“העבודה צריכה לאפשר קיום בכבוד – לשם כך נדרשת מדיניות הכוללת עדכון שוטף של שכר המינימום, הנמוך בישראל ביחס למדינות המפותחות וזאת במיוחד נוכח עליית יוקר המחיה, וכן חיזוק האכיפה והרחבת זכויות העובדים”, קובעות שלוש החוקרות.

שמואל אורניץ

רבע מהעובדים בישראל, שכירים ועצמאים, משתכרים שכר נמוך. כך עולה מהמחקר “עבודה בלא תמורה נאותה: עבודה בשכר נמוך” שפרסמו השבוע שלוש חוקרות ממרכז אדוה: מירי אנדבלד-סבג, נוגה דגן-בוזגלו ואתי קונור-אטיאס. שכר נמוך או הכנסה נמוכה במקרה של עצמאים (עובדים ללא מעסיק) הוא שכר של פחות משני שלישים מההכנסה החציונית, בהתאם להגדרה המקובלת של הארגון לפיתוח ושיתוף פעולה כלכלי (OECD) של המדינות הקפיטליסטיות המפותחות.

ישראל מדורגת במקום השני אחרי בריטניה בשיעור השכירים המועסקים בשכר נמוך – 23.4%. “זהו נתון מדאיג במיוחד על רקע יוקר המחיה הגבוה במיוחד בישראל”, נאמר במחקר. בין 2015 ל-2022 חלה עליה בשיעור העובדים בשכר נמוך בישראל, מ-22% ליותר מ-23%.

פחות עובדים מאוגדים

עוד עולה מהמחקר כי התרחבות התופעה של עובדים בשכר נמוך משקפת שינויים שהתרחשו בעידן הניאו-ליברלי במדינות הקפיטליסטיות המפותחות, בהן ישראל. אלה כוללים ירידה ניכרת בשיעור העובדים החברים באיגודי עובדים לצד הצטמצמות ענפים שמאופיינים בשיעורי התאגדות גבוהים יחסית, כגון התעשייה והמגזר הציבורי, והתרחבות ענפים בהם שיעורי ההתאגדות נמוכים מאד כגון ענפי המכירות והשירותים.

לכך מצטרפים תהליכי הפרטה בשירותים הציבוריים והעמקת תפיסת ה“גמישות התעסוקתית”, שהתבטאו בהתרחבות של צורות העסקה פוגעניות: העסקה שעתית, זמנית, קבלנית – ובשנים האחרונות, גם עלייתה של “כלכלת הפלטפורמה” – העסקה באמצעות פלטפורמות דיגיטליות כגון וולט וגוט-טקסי. תהליכים אלו יצרו קבוצה חדשה של עובדים פגיעים במיוחד, המכונה “פרקריאט” – פרולטרים מוחלשים ללא עבודה קבועה.

יצוין שהעלייה בשיעור העובדים בשכר נמוך התרחשה בד בבד עם ירידה משמעותית בחלקם של העובדים בעוגת ההכנסה הלאומית, לצד עליה מקבילה בתמורה למעסיקים. בסוף שנות ה-90, חלקם של העובדים בהכנסה הלאומית עמד

מזכ"ל בנק"י יורם גוז'נסקי נושא נאום בכנס המפלגה הקומוניסטית בתחילת שנות ה-70 (צילום ארכיון: זו הדרך)

המנהיג הקומוניסטי יורם גוז'נסקי הובא למנוחות

אותך בשירותים, לאחר שהתווכחת איתה בעת שירת 'הדגל שלי כחול ולבן' ואמרת לה נחרצות שהדגל שלך הוא דווקא אדום. נשאת איתך במשך השנים את הכאב על אובדנו של אביך אליושה, שהיה עבורך סמל ודמות מופת למנהיג קומוניסטי, שהגיע לארץ בגלל שנרדף על דעותיו, וכאשר הגיע לכאן ראה מייד שחיים פה שני עמים ובחר בחירה מודעת לעמוד לצד השותפות הפוליטית והאנושית בין יהודים וערבים."

"החיים במפלגה היו חלק משמעותי באישיות שלך: היית חניך, ואחר כך מדריך ובהמשך מזכיר כללי של בנק"י ועוד ועוד תפקידים. שם פגשת את אמא, נערה ממושקפת עם להט שהצטרפה לתנועה. שם הגנת עליה כאשר בריונים תקפו אתכם ושם נולד הרומן ביניכם. רומן שנמשך 70 שנים. 70 שנה של דאגה הדדית, של פירגון. וזה ממש לא פשוט כאשר מדובר בשני אנשים דעתניים ונחושים. אתה דאגת לה והיא דאגה לך עד יומך האחרון", הוסיף. נאור, נכדו של המנוח, דיבר בשם הנכדים "כנכד שאהב מאוד את סבו". בסוף דבריו ציטט משיר של אלכסנדר פן: "הוא היה אדם פשוט, רבבות ישנם כמוהו: רחב הגרם, איש עמל, יד גסה ומיבלת, לב גדול ונשמה".

נסרין מורקוס העלתה זיכרונות מהיכרות המוקדמת עם משפחת גוז'נסקי בעת "הביקורים של תמר, יורם והילדים בביתנו בכפר יאסיף בחגים ובשבתות". "כעת, הימים הם ימים של מלחמה פושעת וכואב כפליים לאבד חבר יקר כל כך שפעל כל חייו למען שותפות יהודית-ערבית", הוסיפה. בתום ההספדים שרו משתתפי ההלוויה את האינטרנציונל.

עם מותו פרסמה מק"י הודעה בה נכתב: "החבר יורם גוז'נסקי מילא תפקידים מרכזיים בהנהגת המפלגה והחזית הדמוקרטית לאורך שנים רבות. בין היתר שימש כמזכיר הכללי של הנוער הקומוניסטי, כמזכיר תנועת הידידות וכמארגן מוכשר וחרוץ. החבר יורם שמר בעקביות ובנחישות על השותפות הערבית-יהודית ועל אופייה האינטרנציונליסטי של מפלגתנו, והוביל את מאבקה באומץ גם בזמנים קשים".

אפרים דויד

המנהיג הקומוניסטי הוותיק יורם גוז'נסקי הובא למנוחות ביום שישי האחרון (25.4) בבית העלמין של קיבוץ גבעת השלושה. קרובי משפחה, ידידים ופעילי מק"י, חד"ש ובנק"י רבים, יהודים וערבים, ליוו את גוז'נסקי בדרכו האחרונה ונשא הספדים לזכרו.

גוז'נסקי, תושב בת-ים, נפטר ביום חמישי בגיל 85. בשנת 1953 הצטרף לברית הנוער הקומוניסטי הישראלי (בנק"י) ובהמשך כיהן כמזכ"ל התנועה בשנים 1969-1978. כמו כן נמנה במשך שנים רבות עם הנהגת המפלגה הקומוניסטית הישראלית והיה מפעיליה המרכזיים של חד"ש. בין מלוויו בדרכו האחרונה: בת זוגו ח"כ לשעבר תמר גוז'נסקי, בנוי אלי ויובל ונכדיו. עוד השתתפו בהלוויה מזכ"ל מק"י, עאדל עאמר; יו"ר ועדת המעקב של החברה הערבית, מוחמד ברכה; יו"ר חד"ש, עיסאם מח'ול וסגניו נועה לוי ושחדה אבן ברי; ח"כ עופר כסיף, ח"כ לשעבר דב חנין, מזכ"לית בנק"י מינא עלאא אלדין; מזכ"לית תנועת הנשים הדמוקרטיות בישראל (תנד"י), נסרין מורקוס; ועוד חברים רבים, ותיקים וצעירים. משמרת של חברי בנק"י שנשא דגלים אדומים עמדה לצד ארונו של מי שעמד בראש התנועה במשך שנים רבות.

המזכ"ל עאמר התייחס בהספדו "לדרך הארוכה שעשה החבר יורם במאבקים המשותפים למען שוויון ושלוש עם חבריו היהודים והערבים במפלגה הקומוניסטית". לדבריו, גוז'נסקי "האמין בצדק החברתי במשמעותו הכי עמוקה – הסוציאליזם. הערכים שנשא כל חייו הפוכים למלחמה הארורה המתחוללת כעת", הדגיש. אלי, בנו הבכור של המנוח, אמר: "אבא היה אדם שאהב את משפחתו ללא גבול. מבחינתו משפחתו לא הייתה רק בני המשפחה, אלא גם המפלגה הקומוניסטית הישראלית בה היה פעיל ומנהיג. בחדר השינה שלו הייתה תלויה התמונה האחרונה של אביו אליושה גוז'נסקי נואם בוועידה מפלגתית בפולין". "אנו נפרדים מאבא האהוב אך לא שוכחים את ערכיו ונמשיך בדרכו", הוסיף.

הבן יובל, שהנחה את הטקס, דיבר נרגשות אל אביו: "אי אפשר לסכם חיים עשירים של 85 שנים. אפשר רק להיפרד. נולדת כבן לדור שני או אפילו שלישי של מהפכנים (ואולי אפשר לספור גם עוד דור או שניים נוספים אחורה...). התגאת שהיית האסיר הפוליטי הצעיר ביותר, כאשר הגנת שלך כלאה

שני מצחצחי הנעליים היתומים מאחורי סורג וברית, רומא 1946 (צילום מתוך סרטו של ויטוריו דה סיקה)

בחיפה יתקיים פסטיבל סרטי הפועלים ה-18

ריאליזם, דה סיקה ליהק שני נערים לא מקצועיים לתפקידים הראשיים. הסרט זה זיכה את דה סיקה באוסקר מיוחד (לפני שהייתה קטגוריית "הסרט הזר הטוב") וסלל את הדרך לסרטו הגדול הבא, "גונבי האופניים".

למחרת הקרנת הבכורה של הסרט ב-27 באפריל 1946 פורסם בעיתון "אוניטה" הקומוניסטי האיטלקי: "לכו לראות סרטו של דה סיקה. לשם שינוי לא מדובר בסרט אמריקאי. לראשונה מאז השחרור מעול הפשיזם ניתן לצפות בסרט איטלקי המשקף את המציאות החברתית כפי שהיא".

חליסה

סרטו של סופי ארטוס, בהשתתפות נועה קולר, דנה ברקוביץ' ואנטולי בליי, יצא לאקרנים לפני מספר חודשים ולזמן קצר למדי. זו הזדמנות נוספת לצפות בסרט המספר את קורותיהן של שרה, אחות בטיפת חלב בשכונת חליסה הערבית-יהודית בחיפה ושל אניה, אמה צעירה במצוקה. זהו סרט על אימהות ועל אנושיות, דרך סיפור של שתי נשים שהגורל מפגיש ברגע הנכון בחייהן וכל אחת מהן יכולה להעניק לשנייה את מה שהיא זקוקה לו: בית מחד וילד מאידך. "חליסה" זכה בפרס חבר השופטים בפסטיבל הסרטים הבינלאומי בחיפה.

יוסי אבו

שבוע שיר / בעריכת לריסה מילר

מדעים מדויקים / סתיו אתלן

לְאֶלֶל מְשִׁלְחַן הַהֲרָגָה
לְהַגִּיד שֶׁהַפֶּתַח אֵינָנו מְדַע מְדִיק
אֶלָּא אֲגִידָה יְצִירִים כְּרוּכָה בְּחִבְלֵי לֶדָה
לְצִקָּת בּוֹ אֵין
עַד שֶׁכָּל הַכָּאֵב נִהְיָ אֲרָעִי
לְמִרְוֹת הַפֶּל
הַנֶּשְׁמָה טְהוֹרָה

פסטיבל חיפה לסרטי פועלים, הנערך זה 18 שנים בסמוך ליום העובד הבינלאומי – האחד במאי, יתקיים מיום שישי הקרוב (2.5) ועד ליום שני (5.5) בסינמטק שבמרכז הכרמל. הפסטיבל החל בשנת 2007 ביוזמתו של רפי קמחי, פעיל בכוח לעובדים, כדי ליצור ולקדם תודעה ותרבות מעמדית, המעודדת ומלווה פעולה פוליטית.

קמחי מסר: "הקולנוע, היצירה האומנותית הנצפית ביותר בעולם, לימדה את ההמונים לחלום והיום היא הפכה לזירה למאבק על תוכנו של החלום. הפסטיבל, לתפישתנו, הוא חלק מהמאבק לשחרור תודעת ההמונים מההווה הכלכלית ומהדומיננטיות התרבותית של הקפיטליזם המאוחר".

הפסטיבל רוצה "להציג תרבות נגד אשר במרכז העובדות והעובדים ולא תרבות המציגה רק את מי ששולט בהם". עוד נמסר כי "חיפה האדומה", העיר התעשייתית הראשונה באגן המזרחי של הים התיכון, "היא העיר שבה גם נולד לראשונה מעמד העובדים בישראל. בחיפה התנהלו המאבקים המעמדיים הראשונים לחופש, שוויון, דמוקרטיה ושלום והיא ממשיכה, לתפישתנו, להיות אונגורד חברתי-כלכלי ותרבותי". מערכת "זו הדרך" ממליצה על שני סרטים שיוקרנו במסגרת הפסטיבל.

מצחצחי הנעליים

סרטו הקלאסי של ויטוריו דה סיקה "מצחצחי הנעליים" (איטליה, 1946, באיטלקית עם תרגום לעברית). סְקוֹאֵלָה וג'וֹזֵפֶה הם שני נערים יתומים המתפרנסים מצחצוח נעליהם של חיילים אמריקאים ברומא לאחר מלחמת העולם השנייה ונפילת הפשיזם. הם חולמים לחסוך די כסף כדי לקנות סוס לבן שראו בשוק. כאשר הם מסתבכים במעשה רמאות, הם נעצרים ונשלחים למוסד לעבריינים צעירים. שם, בעולם אכזרי של כללים נוקשים, שחיתות מוסדית, ומאבקי כוח בין האסירים הצעירים, היחסים ביניהם מדרדרים בצורה טרגית.

דה סיקה, אחד מגדולי הבמאים של תנועת הניאו-ריאליזם האיטלקי, יצר סרט שמתאר בעוצמה את מצוקת הילדים ואת המשבר החברתי שלאחר המלחמה.

הסרט נולד בעקבות מפגש של דה סיקה עם שני ילדים מצחצחי נעליים ברחובות רומא. בהתאם לרוח הניאו-

תקציב בטחון מפלצתי

המדריך לשביתה נגד הממשלה

המשך ראיון מעמוד 5

אני רוצה להדגיש כי בהיסטוריה של ישראל היו לא מעט שביתות שנגעו לציבוריות הישראלית. אחת השביתות הראשונות ביישוב בארץ הייתה שביתת מורים ב-1910, כאשר מורים נאבקו על כך ששפת ההוראה תהיה עברית. זאת לכאורה לא שאלה שנוגעת לתנאי העסקה, אלא לערכים ציבוריים. ולבסוף אומר שוב: לא להתייחס ולא לאבד תקווה. גם אם ניסינו משהו והוא לא הצליח אפשר תמיד לנסות שוב.

אסף טלגם

חד"ש ומק"י

מזמינות את הציבור הרחב

לאירועי ה-1 במאי

רמלה - יום חמישי 1.5 | 19:00 | שמשון הגיבור 2

ת"א - יום שישי 2.5 | 13:00 | גן מאיר

ההפגנה המרכזית בנצרת - יום שבת 3.5 | 10:30

מערכת זו הדרך

מברכת את חברנו אורן פלד וזוגתו אור

על הולדת הבת

ומאחלת למשפחתם אושר, נחת ושלוש

חד"ש, מק"י ובנק"י

אבלות על לכתו של המנהיג הקומוניסטי

יורם גוז'נסקי

ומשתתפות בצערם של תמר, אלי, יובל

ושאר המשפחה

הזינוק ב-65% בהוצאה הביטחונית בעקבות המלחמה הממושכת בעזה והעמקת הכיבוש בגדה המערבית, שהגיעה ל-46.5 מיליארד דולר (כ-188 מיליארד שקל בשנת 2024, הופך את ישראל למדינה בעלת תקציב הביטחון הגבוה בעולם ביחס למספר תושביה. הזינוק היה בשיעור הגבוה ביותר מאז מלחמת ששת הימים ב-1967, כך עולה מדו"ח ההוצאות הביטחוניות השנתי של מכון שטוקהולם למחקרי שלום שפורסם השבוע.

בחודש דצמבר לבדו הוקצו 5.7 מיליארד דולר (כ-23 מיליארד שקל) למאמץ המלחמתי. באותו החודש תקפה ישראל בתימן ובאיראן, לצד השתלטות כוחות הצבא על אזור החיץ המפריד בין ישראל לסוריה ברמת הגולן, כולל כיבוש החלק הסורי של פסגת החרמון. במילים אחרות, תוך חודש אחד, ישראל הוציאה במלחמתה שאין לה סוף יותר כספים מתקציבה השנתי של ההשכלה הגבוהה, כ-15 מיליארד שקל. יצוין שההוצאה הישראלית על ביטחון בעשור האחרון השלימה עלייה של לא פחות מ-135%. הזינוק בהוצאה העלה את ישראל מהמקום ה-14 בגובה תקציבי הביטחון בעולם ב-2023 למקום ה-12 ב-2024. ברמה הגלובלית, הוצאות הביטחון בעולם צמחו זו השנה העשירית ברציפות ל-2,718 טריליון דולר, 37% יותר מ-2015. המשמעות היא ששיעור ההשקעה בביטחון מתוך התוצר בעולם עלה אשתקד ב-2.5%.

השבוע לפי איתי בנימיני

זו הדרך ברשתות החברתיות

zoha.org.il

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

